

1

Duben 1949

Anežka

Vleže na břicho se tiskne k měkké lesní půdě. Ze spadaneho listí čpí vlhký pach tlení. Její prudké výdechy rozechvívají suché stéblo trávy, které má tak blízko před očima, že i ve tmě rozeznává jeho pilovitou hranu. Snaží se dýchání zpomalit, může ji prozradit sebemenší zvuk. Srdce jí buší do země jako kladivo.

Za sebou uslyší plíživé, ostražitě kroky. Zadrží dech. Nažloutlé světlo vojenské baterky pronikne temnotou a ostře z ní vykrojí štíhlé kmeny buků jako nepravidelné řady hladkých, šedivých sloupů. Kéž by se mohla ještě víc stlačit, vmáčknout hlouběji do listí! Sleduje, jak lačný světelný kužel pátrá v půlkruhu jako slídící hmyzí tykadlo jen kousek nad její hlavou.

Paprsek zamíří zpátky na rozmoklou, blátivou lesní cestu, příslušník finanční stráže cosi nesrozumitelně zamumlá a začne se vzdalovat těžkými, čvachtavými kroky. Kde je ten druhý? bleskne jí hlavou. Byli přece dva, jeden dával rozkazy. Anežka začne znovu dýchat, pomalu a zhluboka.

Prásk! Další suchý třesk výstřelu. Bodne jí osten děsu, že dostali i Tomáše. Les zalije oslnivě bílá záře. Světlice! Je to jenom světlice...

Syčící, zářivě žhnoucí bod stoupá strmým obloukem a rozpožhuje stíny větví, jako by celý les oživil.

Kde je Tomáš? Převaděč, který je oba vedl, zahlédl hlídku první a dal se na útěk, ale světlo baterky si postavu prchající mezi stromy brzy našlo. *Stůj, nebo střelím!* Jako když bodový reflektor osvítil herce na jevišti. Ozvaly se dvě krátké, štekavé rány a tupé žuchnutí bezvládného těla.

Stačila se mezitím schovat hned vedle cesty, ale neví, kde je Tom. Světlice kolébavě klesá na padáčku, pomalu pohasíná a les se zvolna noří do bezpečné temnoty. Zaslýchne vedle sebe několik chvatných kroků a leknutím se jí zastaví srdce.

„Tady jsi!“ uslyší šepot okamžik předtím, než sebou Tomáš plácne vedle ní a vezme ji kolem ramen. „Hlídku si myslí, že jsme pořád před nimi. Obejdeme je zprava, hranice musí být blízko.“

Zvedá se a pomáhá jí na nohy. Prostorem před nimi problikává světlo svítílen procešávajících les.

„Rychle, naštěstí nemají psa,“ šeptne, chytne ji za ruku a oba se příkrčením rozběhnou směrem od strážných. Musejí se dostat do Německa, pak budou v bezpečí. Říkal to ten převaděč. Těch padesát tisíc, co si od nich vzal, ani nepřepočítával, jen peníze ledabyle zastrčil do splasklého ruksaku, který měl zavěšený přes břicho.

Měl už svá léta a trochu se hrbil, lesem se ovšem pohyboval tak rychle, že mu sotva stačili. Anežce připadalo, že vidí i ve tmě – kráčel rovnoměrným tempem bez sebemenšího zaváhání, až to vypadalo, že mu stromy uhýbají z cesty. Musel tudy jít už mockrát.

Kladl jim na srdce, aby nemluvili česky, kdyby někoho potkali. Zásadně jen německy. Motá se tu spousta samozvaných ochránců hranic v civilu a vždycky je lepší vydávat se za Němce. Čech nechá Němce být, ale jiného Čecha může chytnout a udat.

Nikdy by si nepomyslela, že čtyři roky po válce by se měla bát svých krajanů víc než Němců.

„Kolik budete chtít marek?“ zeptal se jich po hodině pochodu.

„Za deset tisíc korun,“ řekl Tomáš a sáhl do váčku na krku. „Máte tolik?“

„Samože. Měním jedna ku dvaceti.“ Strčil do svého klokaního batůžku další svazek tisícovek, a právě když vytahoval německé bankovky, objevila se hlídka a on se dal na útěk.

Přišli o všechny svoje peníze.

Tomáš se zastaví a mlčky jí ukáže kamenný sloupek se zaobleným vrcholem. Nežřetelně rozeznávala bílý reliéf lva a písmena CS. Hraniční mezník. Na druhé straně je *B* jako Bayern. Jenže podle jediného sloupku nepoznají, kudy přesně hranice vede.

Pokračují dál. Už pár minut nezahlédla žádné světlo; strážní muži byt kdekoliv, jeden z nich možná zůstal u postřeleného a druhý je dál hledá. Snad to převaděč přežije; sice je bez váhání opustil, když ho nejvíc potřebovali, ale smrt si za to nezaslouží.

Cestu jim zahradí hustá, neprostupná stěna křovisek. Táhne se, kam až Anežka v kalném, přízračném světle měsíce dohlédne. Tomáš jí pohybem ruky ukáže, že se vydají podél křoví – snad narazí na nějakou mezeru nebo průsek.

Rozhlíží se, jestli nezahlédne záblesk světla. Co když zhasli a jdou za nimi potmě, aby na sebe neupozorňovali? Rozechvěje ji strach. Jsou sami v neznámé krajině, bez průvodce, beze světla, bez peněz...

Najednou ji skrze křoví oslní prudká záře a les se rozburácí hlukem motoru. Tomáš ji stáhne k zemi.

„Motorka!“ houkne jí do ucha. „Za tím křovím je silnice!“

Už ji vidí – prosvítá mezi větvemi, osvětlená roztřeseným, poskakujícím reflektorem. Rachot motocyklu přechází v ohlušující řev a ona má pocit, že se stroj řítí přímo na ni. Projede kolem tak blízko, že uslyší suché vrzání pér.

Strážní si poslali pro posilu? Že by měli vysílačky? Tomu se jí nechtělo věřit, spíš ten na motorce slyšel výstřely nebo viděl světlici.

„Zahlédl jsem na druhé straně další sloupek. Musíme se k němu dostat, silnice asi vede po hranici!“ Ucítí na uchu horký dech a na

rameni stisk dlaně. Tomáš vstane a zaútočí podrážkou na hradbu křoví mezi nimi a silnicí. Ale houževnaté, pružné dřevo jeho botu odráží, jako by kopal do trampolíny. Přestane a přidřepne. Pak se položí na břicho.

„Zkusíme se proplížit, dole u země je trochu místa, snad nějaká zaječí stezka.“

Během chvilky jsou z něj vidět jen nohy.

„Za mnou! Pozor na oči!“

Anežka se opře lokty o měkkou půdu a snaží se vměstnat do máleho prostoru pod nejspodnějšími větvemi. Naštěstí nemají trny. Ucíť neurčitý, zvětralý pach, snad suché bobky. Vtom ji píchne v podbřišku. A ještě jednou. Zatne zuby a posune se o další kousek, ale řezavá bolest neustává. Stejná jako v okamžiku, kdy porodník zvedl Kateřinu, celou od krve, do výše a otáčel ji do všech stran, než ji odnesl pryč. Je to teprve pár týdnů a jí připadá, že se to stalo někomu jinému.

„Jsem venku!“ řekne Tomáš a vztyčí se na cestě. „Polez, pomůžu ti!“

Vzhlédne k němu, on ji chytí za obě ruce a z tunelu ji vytáhne, jako kdyby on byl ten porodník a Anežka dítětem, které zrovna opustilo bezpečí mateřského lůna.

Na druhé straně cesty se jako bledé kosti rýsují kmeny bříz. Vběhnou mezi ně. Jsou už v Německu? Mezník, co o něm mluvil Tomáš, není nikde vidět. Motorka v dálce zastavuje a kašlavě bublá na volnoběh.

Anežka uhání, jak nejrychleji může. Les je tady řidší a zdá se jí světlejší a přátelštější než ten na české straně. Měsíc skoro v úplňku se vynořil zpoza černé clony mraků a všechno kolem postříbřil tenounkou vrstvou světelné jinovatky. Teď už jim tma nepomůže. Oba běží do prudkého kopce a pak dolů po pozvolném svahu. Snad se dostali do Německa a už po nich nikdo nepátrá, přestože jsou vidět na hony daleko a dělají spoustu hluku, jak se brodí hlubokou vrstvou šustícího listí a pod nohama jim praskají suché větvičky.

Anežka už nemůže. Zastaví se a Tomáš s ní. Točí se jí hlava a má pocit, že omdlí. Snaží se popadnout dech. Hlavně sebou nesehnout. Tváře jí hladí vlhký vzduch se slabým oděrem hub. Úplně stejná vůně, jako když vyjde u nich doma na zadní dvorek a udělá několik kroků do mladé dubiny za plotem. Mezi větvemi prosvítá střecha sousedova domu s jasně červenými pálenými taškami a s velkým hranatým komínem z bílých cihel. Má ten obraz před sebou a pak jí dojde, že to není jen představa, ale že mezi stromy právě vidí šikmou střechu s komínem, ozářenou půlkruhem světla z vikýře.

„Zeptáme se, kde jsme. Abychom mohli jít dál podle mapy,“ po klepe Tomáš na náprsní kapsu s mapou Bavorska.

Jsou už opravdu v Německu? Co když se hraniční čára kroutí sem a tam a oni přes ni přeběhli zase zpátky? Co jestli zaklepou na dveře někoho, kdo je udá?

„Neboj,“ vycítí Tomáš její obavy. „Když bude něco špatně, prostě utečeme.“ Zahlédne jeho mírný, šibalský úsměv. Účinkuje na ni jako kouzlo, pokaždé ji uklidní. Jako kdyby vždycky věděl víc než ona.

Vydají se k rozsvícenému čtvercovému oknu, které hypnoticky září do noci. Kolem jsou vidět další nízké budovy. Příkrčené, jako by se před nimi snažily schovat. Asi malé hospodářství.

Přiblíží se k laťkovému plůtku s brankou a uslyší temné vrčení, které přejde v sípavě zuřivý štěkot. Ve stejné chvíli se osvětlený vikýř s bouchnutím otevře a objeví se v něm tmavá silueta ramen a hlavy s rozčuchanými vlasy.

„Kdo je tam!?“ zaburácí mužský hlas.

Česky! Řekl to česky!

Anežka se vyděšeně podívá na Tomáše. Jsou zase zpátky doma?

Stiskne jí pevně ruku.